

Føroyska filmseftirlitið við fyrstu ferð

Harðskapur í videofilmum

Í dagnum 25. til 27. mai 1987 luttók Filmseftirlitið fyrri ferð á norðurlandsk filmseftirlitsráðstevnu í Oslo. Ráðstevnur, sum Norðurlandaráðið hevur fingið í lag, hava higartil verið hildnar annaðhvørt ár og uppá skift í teimum ymsku norðurlondunum, men nú tað henda so stórar broytingar á lóggávuøkinum filmseftirlitum víðvíkjandi, verður tað hildið vera neyðugt við stytri millumbili millum tilkunningarfundir. Tó er fyribils gjørt av at lata tvey ár ganga til næstu ráðstevnu, sum møguliga verður hildin í Føroyum.

Ráðstevnan varð hildin í fundarhøllum norska filmseftirlitsins við tilsamans 20 umboðum úr øllum teimum seks norðurlondunum og byrjaði við, at umboð fyrri hvørt norðurlandið sær greiddi frá teirra filmseftirlitslóg-gávu, støðuni í løtuni og hvussu gongdin tóktist at fara at verða, serstakliga við atliti til videofilmarnar og samanumtikið hvørjar umsitingarligar avleiðingar alt hetta hevði ella fór at fáa fyrri filmseftirliti.

Hesar frágreiðingar vóru háttaðar sum útgreiningar av skrivligum

frágreiðingum, sum Filmseftirlitini hvørt sær høvdu evnað til frammanundan til ráðstevnuna.

Sum høvduðevni á ráðstevnuni varð drúgft men sera áhugavert at fáa kunnleika um, at øll norðurlond, undantikið Danmark, hava fingið ella eru um at fáa lóggávu við rættliga strongum eftirliti av filmum við serstakliga harðskapi uppi. Og ikki minni áhugavert er tað, at lóggávan fevnir um bæði videofilmir og biograffilmir.

Hetta, at Danmark filmseftirliti víðvíkjandi er í serstöðu í norðurlandskum høpi, samstundis sum næstan allar filmsinflutningar til Føroya kemur haðani, bendir á, at tað var neyðugt og rímligt av landsstýrinum í 1976 at seta á stovn egið føroyskt filmseftirlit, sum longu tá frá byrjanini gjørdist so strangt, sum øll hini norðurlondini (undantikið Danmark) nú 10 ár seinni hava fingið ella eru um at fáa.

Ávisur ójavn tyktist vera á aldursmørkunum í teimum ymsku londunum, men áhugavert var at hoyra finnlendingar greiða frá teirra skipan við at lata børn og ungdomar 3 ár undir galdandi aldurs-

Føroyska filmseftirlitið: Petur F. Christiansen, Eyðun Joensen og Sigurd Joensen

mark sleppa í biograf saman við vaksnum næstráfólki. Hetta at vaksnu eru um børnini til filmssýningar og eru til reiðar at skifta orð um filmsinnihaldið aftaná, verður av sakkønnum hildið at vera eitt hitt frægasta at gera, tá børn hyggja at filmi, sum tey intulektuelt og kensluliga kanska ikki eru heilt búgvn til.

Onnur ráðstevnuevni fyrsta dagin vóru m.a. ein norsk frágreiðing frá eini kunningarferð hjá tí enska filmseftirlitinum við serligum atliti til vernd móti videofilms-harðskapi og audiovisnelli dálking. Onglendingar høvdu í tí sambnadi hug til strangari videofilmseftirlit enn í vanligu biografunum.

Seinapartin fyrsta ráðstevnudagin var annars áhugavert kjak um ójavnar í metingum av ymskum filmum og grundgevingar fyrri, hvi summi filmseftirlit dømdu harðskap og/ella pornografi harðari enn onnur filmseftirlit o.s.fr.

Um kvældið var norska lögmlaráðið vertur við

ein døgurða fyrri okkum norðurlandsk ráðstevnu-luttakarum og ymskum menta- og umsitingarfólku á staðnum.

Annar ráðstevnudagurin byrjaði við einum kjaki um harðskap í videofilmum. Norðmenn lögdu fyrri, søndu filmskut við serliga grovum harðskapi og greiddu frá, hvussu teir høvdu lagt norsku »harðskapslógargreinina« til grund fyrri dómi.

Seinni henda sama fyrrapartin stóðu danir fyrri einum kjaki um, hvussu filmur ávirkaði fólk, bæði vanliga brúkarar og ikki minst filmssensorarnar sjálvar, sum summir burturav hava til arbeiðis at hyggja at sovordnum alt arbeiðslívið. Gingið varð út frá einum áliti, sum danska kriminalfyrirbyggjandi ráðið júst hevur latið úr hondum.

Semja tyktist vera um, at roknað kundur við, at filmssensorar vóru fyrri ávisari »mentalar slitasju«, um teir høvdu nógv at gera og søu ov nógv grovar og/ella harðligar filmar uppá

stutta tíð og uttan høvi til at kolla frá við øðrum virkseimi.

Eisini her varð ójavn í skipanini av teimum ymsku norðurlandsk filmseftirlitunum. Í onkrum norðurlandum sita filmssensorarnir í heiltíðarstarvi og uppá lívstíð, meðan starvið aðrastaðir er sum hjá okkum eykastarv og í avmarkað áramál.

Niðurstøðan varð, at frægasta skipanin helst var at skipa filmseftirlitini sum partiðararbeiði, men samstundis ikki í ov stutt áramál fyrri ikki at órógva arbeiðsgongdina.

Stutt aðrenn døgurðatið lögdu finsku umboðini upp til áhugavert kjak, um filmseftirlitini við teimum nýggju, strongu og umfatandi lóggávuunum yvirhever høvdu nakra meining, eitt nú tá almennt sjónvarpskanalirnar gerast alt fleiri og fleiri, eins og vit skjótt kunnu vænta okkum eitt satt kavarok av myndum niður úr erva frá sjónvarpssatilitum.

Nevnt varð, at filmsftirlitini sum sakkønur stovnur í framtíðini kanska heldur átti at lagt seg eftir at verið upplýsandi og vegleiðandi heldur enn at vera eftiransandi.

Henda dagin var biograf-samtøkan hjá Oslo kommunu vertur við ein morgunmat. Frammanundan fingur vit høvi til at kunna okkum við biograf-

skipanina í Oslo. Hóast Oslo er víðagitin sum biografbyr, varð henda rundvísing og kunning helst eitt tað, sum gjørdi eitt hitt størsta inntrykkið á ferðini. Meðan biografarnir víða hvar í fleiri ár hava kent ringar tíðir fyrri sínum virkseimi, óivað av tí stóru videogramútbreiðsluni og »stovubiografinum« í heiminum, so ganga býarbiografarnir í Oslo so væl sum ongandið áður. Orsøkin tyktist vera, at meðan biografar sum heild hava repað seglini, hevur kommunala biografskipanin í Oslo á ymsan hátt spent seg út, soleiðis at biografraksturinn hóast stórar menningarilugur nú gevur risastórt yvirskot.

Áhugavert var at hoyra biografaðalstjóran í Oslo grundgeva vónir sínar um enn størri framgongd, tess fleiri satilittsendingar fóru at koma.

Morgunmaturin varð etin í stórar matstovu, sum hoyrði til høvuðsbiografen, og so sum umstøðurnar og tænararnar mótvægis teim biografvítjandi tóktust vera, tóktist okkum lætt at skilja, at Oslo búgvum dámdi at ganga í biograf og eisini at flest allir gjørdur tað regluliga.

Seinapartin seinasta ráðstevnudagin varð tikið samanum og stungið út í kortið fyrri næsta fund væntand um 2 ár. So sum geografiska raðfylgjan er hátta skuldu Føroyar tá verið vertur, og verður ráðstevnan tá møguliga víðkað úr tveimum upp í 3 dagar av tí at so mikið nógv hendur á økinum í løtuni, sum krevur nágreiniligt umhugsni og sínámillum kunning.

Samanumtikið er Filmseftirlitið fegið um at vera komið uppá hetta norðurlandsa samarbeiði, sum afturat øllum longu hevur givið tað itøkliga úrslit, at allar tjóðirnar senda hvør aðrari sensuravgerðir til kunningar.

Filmseftirlitið
Eyðun Joensen, form.

Norðurlandsk umboð fyrri filmseftirlit